

Vuoden 2023 talousarvio ja vuosien 2024-2026 taloussuunnitelma
220/02.02.00.00/2022

Aluehallitus 30.11.2022 § 203

Lisätiedot	va. Talousjohtaja Ismo Rouvinen, p. 013 330 4506, ismo.rouvinen@siunsote.fi.
Päätösehdotus	Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi: Aluehallitus esittää, että aluevaltuusto hyväksyy liitteenä olevan Talousarviokirjan 2023 ja valtuuttaa talousjohtajan tekemään mahdollisia teknisiä korjauksia asiakirjaan.
Päätös	Käydyn keskustelun aikana hyvinvointialuejohtaja teki muutetun päätösehdotuksen: ” Talouden tavoiteohjelma säilyy ennallaan 26 miljoonassa eurossa. Palveluverkkoon vaikuttavat säästöt yhteensä 2,25 miljoonaa euroa poistetaan toimialueiden talouden tavoiteohjelman toimeenpanosuunnitelmista. Tästä vähintään 1 miljoonan euron säästötarve kohdistetaan organisaation sisäisiin tehostamistoimiin, jotka käynnistetään välittömästi. Tämän lisäksi vähintään 1,25 miljoonaa kohdennetaan palveluverkkoon sen jälkeen, kun palvelustrategia ja palveluverkkosuunnitelma on valmisteltu ja hyväksytty aluevaltuustossa 30.6.2023 mennessä. Pelastuslaitoksen talouden tavoiteohjelmaa pienennetään 0,9 miljoonasta eurosta 0,5 miljoonaan euroon ja vastaavasti yhteisten palvelujen säästötavoitetta kasvatetaan 0,4 miljoonalla eurolla. Organisaatorakenteen tarkastelu valmistellaan siten, että se on valmis 30.6.2023 mennessä. Tarkastelun valmistumiseen saakka lähiesihenkilöitä ylempien päällikkö- ja johtajavirkojen auki julistamisessa otetaan käyttöön täyttölupamenettely aluehallitukselta. Valtuustoryhmille maksettavan tuen suuruus vuonna 2023 on 2500 euroa varsinaista valtuutettua kohden. Liitteenä olevaa ohjeistusta muutetaan siten, että tuki haetaan kerralla hakemusta ja toimintasuunnitelmaa vastaan. Liitteenä olevaan ohjeeseen tehdään myös seuraavat muutokset: Otsikosta otetaan pois ”vuonna 2023”. Tuen suuruus ja hakeminen – osion ensimmäinen kappale muutetaan muotoon ”Valtuustoryhmille maksettavan tuen suuruus varsinaista valtuutettua kohtaan päätetään vuosittain talousarvion yhteydessä.”

Kyseisen kohdan kahdeksas kappale, joka alkaa sanoin ”valtuustoryhmän tulee hakea”, poistetaan.

Kyseisen kohdan viimeinen kappale muutetaan alkamaan sanoin, ”tuen tilityksissä tulee yksilöidä”.

Kohtaa tuen käyttötarkoitus muutetaan seuraavasti ”valtuustoryhmän toimintaa tukevan sihteerin tai muun henkilöstön palkkauksesta aiheutuvat kulut”.

Tuen myöntäminen ja maksaminen kohdan loppuun lisätään ”sekä hyväksyy valtuustoryhmien tekemät selvitykset”.

Hyvinvointialuejohtaja esittää, että aluehallitus esittää aluevaltuustolle liitteenä olevan Talousarviokirjan 2023 hyväksymistä edellä kirjatuin muutoksin ja valtuuttaa talousjohtajan tekemään siihen mahdollisia teknisiä korjauksia.

”

Osmo Pirhonen esitti, että hyvinvointialueen hallitus esittää valtuustolle, että se luopuu toistaiseksi esitetystä valtuustorahasta ja asiaan palataan vuosittain talousarviota valmisteltaessa. Tapio Hämäläinen kannatti Osmo Pirhosen tekemää esitystä.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja totesi, että on tehty kannatettu ehdotus, jonka johdosta on äänestettävä. Puheenjohtaja ehdotti, että hyvinvointialuejohtajan muutetun päätösehdotuksen kannalla olevat äänestävät ”JAA” ja Osmo Pirhosen esityksen kannalla olevat äänestävät ”EI”. Äänestystapa hyväksyttiin.

Seuranneessa kädennostoäänestyksessä JAA-ääniä annettiin yhdeksän kappaletta (Eeva-Liisa Auvinen, Timo Elo, Eila Heinonen, Karita Kaita, Anna Puruskainen-Saarelainen, Eero Reijonen, Matti Taponen, Hilikka Tirkkonen ja Juha Mustonen) ja EI-ääniä annettiin kaksi kappaletta (Osmo Pirhonen ja Tapio Hämäläinen).

Puheenjohtaja totesi aluehallituksen hyväksyneen näin hyvinvointialuejohtajan muutetun päätösehdotuksen.

Merkittiin pöytäkirjaan, että aluehallitus kuuli asiantuntijana talousjohtaja Ismo Rouvista. Ismo Rouvinen poistui kokouksesta kuulemisen jälkeen, ennen päätöksentekoa.

Merkittiin pöytäkirjaan, että kokouksessa pidettiin kokoustauko klo 12.47-12.57.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Eero Reijonen poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn jälkeen.

Pöytäkirjan liitteenä olevassa valtuustoryhmien tukemista koskevassa

ohjeessa on merkitty punaisella aluehallituksen hyväksymän muutetun päätösehdotuksen mukaiset muutokset.

Selostus

Hyvinvointialuelain (611/2021) 115 § mukaisesti aluevaltuuston on kunkin vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä hyvinvointialueelle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio, jossa otetaan huomioon hyvinvointialuekonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä aluevaltuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Lain mukaan taloussuunnitelma on laadittava siten, että se on tasapainossa tai ylijäämäinen viimeistään toisen talousarviovuotta seuraavan vuoden päättyessä. Taloussuunnitelmassa hyväksytään hyvinvointialueen ja hyvinvointialuekonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Tavoitteiden on toteutettava hyvinvointialuestrategiaa. Hyvinvointialueen toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Aluevaltuusto vastaa hyvinvointialueen toiminnasta ja taloudesta, joten juuri valmistunut TA23-kirja on aluevaltuuston toiminnan ja talouden ohjausväline.

Hyvinvointialuelain (611/2021) 6 § mukaan hyvinvointialueen tehtävänä on järjestää sille lailla säädetty tehtävät. Hyvinvointialueen lakisääteisiä tehtäviä ovat toiminnan alkaessa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestäminen. Hyvinvointialue voi hoitaa kaikkien alueensa kuntien kanssa tekemällään sopimuksella hyvinvointialueen hoidettaviksi kunnista siirretyt kuntien vapaaehtoiset tehtävät, joiden hoitamiseen kunnat ovat osoittaneet hyvinvointialueelle rahoituksen ja jotka liittyvät hyvinvointialueen tehtävälleen. Pohjois-Karjalan hyvinvointialue järjestää ympäristöterveydenhuollon tehtävät kuntien puolesta siltä osin kuin kunnat ovat antaneet tehtävät hyvinvointialueen hoidettavaksi.

Hyvinvointialueiden rahoitus perustuu pääosin valtion rahoitukseen sekä osin asiakas- ja käyttömaksuihin. Valtion rahoitus koko maan tasolla kullekin varainhoitovuodelle perustuu hyvinvointialueiden edellisen vuoden laskennallisiin kustannuksiin, joita korotetaan vuosittain arvioidulla palvelutarpeen ja kustannustason kasvulla.

Laki hyvinvointialueiden rahoituksesta (617/2021) 3 § mukaan hyvinvointialueille myönnetään valtion rahoitusta hyvinvointialueen asukasmäärän, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tarvetta kuvaavien tekijöiden, hyvinvointialueiden olosuhdetekijöiden, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimien sekä pelastustoimen riskitekijöiden perusteella.

Talousarvion laatimisen lähtökohtana on ollut VM:n 19.9.2022 julkaisema laskelma, jonka mukaan Pohjois-Karjalan laskennallinen rahoitus olisi vuonna 2023 799,3 milj. euroa. Siirtymätasaus kuitenkin pienentää laskennallista rahoitusta n. 85 milj. euroa, jolloin vuoden 2023 yleiskatteelliseksi rahoitukseksi oli muodostumassa 714,3 milj. euroa. VM julkaisi 17.11.2022 päivitetyn kuntien vuoden 2021 lopullisiin

tilinpäätöksiin perustuvan laskelman, joka pienentää Pohjois-Karjalan rahoitusta 0,9 milj. euroa aikaisemmin valmistelun pohjana olleeseen rahoitukseen verrattuna.

Aluehallitus on talousarvion 2023 valmistelussaan syyskuussa linjannut, että talousarviokehityksen vuosikatteen pitää olla vähintään poistojen suuruinen, jolloin hyvinvointialueen ensimmäinen tilikausi päättyisi nollatulokseen. Talousarvion ensimmäinen valmisteluvaihe sisälsi 32 milj. euron talouden tavoiteohjelman vuodelle 2023 nollatulokseen pääsemiseksi. Lokakuun aikana voimaan tulleen valtakunnallisen SOTE-sopimuksen vaikutuksen arvioidaan olevan n. 5 milj. euroa, joten talouden tavoiteohjelman suuruus oli nousmassa 37 milj. euroon. Rahoituslain mahdollisen muutoksen myötä vuodelle 2023 kohdentuvaa ylimääräistä tuloerää ei ole mahdollista arvioida vuodelle 2023 kuuluvaksi tuloeräksi, joten valtio on ohjeistanut hyvinvointialueita valmistelemaan vuoden 2023 talousarvion alijäämäiseksi ja vuoden 2024 taloussuunnitelman vastaavasti ylijäämäiseksi. Jos lakimuutos hyväksytään, niin vuoden 2023 aikana on mahdollista tehdä talousarviomuutos, jossa sekä vuosille 2023 että 2024 kuuluvat muutokset toteutetaan.

Tämän seurauksena aluehallitus tarkensi marraskuun alussa linjaustaan, että vuoden 2023 talousarvio valmistellaan 11 milj. euroa alijäämäiseksi ja vastaavasti vuosi 2024 vähintään saman verran ylijäämäiseksi. Talousarvion toisessa valmisteluvaiheessa talouden tavoiteohjelman koko aleni 11 milj. euroa päättyen 26 milj. euroon. Valtion päivitetyn lopullisen rahoituslaskelman muutoksen myötä talousarviota vuodelle 2023 esitetään 11,9 milj. euroa alijäämäiseksi.

Hyvinvointialueen toimintatuottojen yhteismääräksi on muodostunut 111,2 milj. euroa ja toimintakulujen yhteismääräksi puolestaan 819,9 milj. euroa. Näin ollen toimintakatteeksi muodostuu 708,6 milj. euroa, joka katetaan valtion 713,5 milj. euron rahoituksella. Strategisesti erittäin tärkeäksi tunnusluvuksi, vuosikatteeksi, muodostuu 2,2 milj. euroa, koska mahdollista ylimääräistä tuloerää ei voida huomioida talousarviossa ennen kuin valmisteilla oleva rahoituslainsäädännön muutos astuu voimaan. Tästä syystä poistojen ollessa 14,4 milj. euroa tilikausi ensi vuoden talousarviossa on 11,9 milj. euroa alijäämäinen. Jos rahoituslaki muuttuu, niin vuoden 2023 aikana on mahdollista tehdä ylimääräisen kertaerän myötä talousarviomuutos, jonka toivotaan kääntävän alijäämäisen talousarvion ylijäämäiseksi.

Taloussuunnitelmavuosien 2024-26 vuosikatteet on muodostettu siten, että ne kasvavat asteittain ja sitä mukaan taloussuunnitelmavuosien tilikauden muodostuvat ylijäämäiseksi. Tämä toteutuessaan tarkoittaisi, että hyvinvointialueen investointikyky säilyisi vähintään kohtuullisena. Vuosien 2024-27 investointisuunnitelmat on valmistelu taloussuunnitelmavuosien perusteella sillä oletuksella, että vuoden 2023 aikana Pohjois-Karjalan hyvinvointialue tulee saamaan n. 20 milj. euroa lisärahoitusta ylimääräisen kertaerän myötä.

Valtioneuvosto päätti 16.6.2022 hyvinvointialueiden lainanottovaltuuksista vuodelle 2023. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen lainanottovaltuus

vuodelle 2023 on 93,27 milj. euroa. Vuoden 2023 lainanottovaltuus on laskettu poikkeuksellisesti keskimääräisen vuosikateprosentin perusteella. Tulevina vuosina toteutuva vuosikate voi poiketa keskimääräisesti lasketusta vuosikatteesta, minkä vuoksi vuoden 2024 lainanottovaltuus, joka lasketaan Hyvinvointialuelain 15 § mukaan, voi poiketa olennaisesti vuoden 2023 lainanottovaltuudesta. Vuosien 2023 – 26 investointisuunnitelma on poikkeuksellisesti pitänyt toimittaa ministeriöille syyskuun 2022 loppuun mennessä. Aluevaltuusto on käsitellyt ja hyväksynyt ministeriöihin toimitetun investointisuunnitelman 27.9.2022 kokouksessaan. STM on puolestaan ilmoittanut ministeriöihin lähetetyn Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen investointisuunnitelman hyväksymisestä 22.11.2022.

Talousarvio sisältää myös hyvinvointialuelain 27 §:n mukaisen ryhmärahan: 3500 euroa per valtuutettu, yhteensä 206 500 euroa. Talousarvion yhteydessä hyväksytään myös liitteenä oleva ohjeistus valtuustoryhmien tukemiseen liittyen.

Aluevaltuustoon nähden sitovien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista arvioidaan tulevassa tilinpäätöksessä.

Hyvinvointialueen Talousarviokirja 2023 on esityslistan liiteaineistona.

Turvallisuuden ja varautumisen lautakunta käsitteli pelastuslaitoksen toiminta- ja taloussuunnitelmaa kokouksessaan 23.11.2022. Lautakunnan päätös sekä tuloslaskelma ovat liitteenä.